

Regeringskansliet

Stockholm

Vår referens

2020-07-01

Lise-Lotte Argulander

Stöd för validering eller kompetensåtgärder i samband med korttidsarbete (SOU 2019:10)

Företagarna har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerat ovan och vill härmed överlämna våra synpunkter.

Företagarna är i huvudsak positivt inställda till förslaget. Företagarna menar i linje med förslaget att det är avgörande att stöd för validering och kompetensåtgärder i samband med korttidsarbete även kan tillämpas av företag som inte omfattas av kollektivavtal.

I Företagarnas tidigare inlämnade remissvar på utredningens betänkande 3 maj 2019¹, betonades bland annat vikten av att anpassa åtgärder, så att stödet kan tillämpas av små och medelstora företag med begränsade ekonomiska marginaler för strategiska kompetensåtgärder.

Företagarnas synpunkter utifrån regeringens förslag i proposition och förordning

Företagarna delar uppfattningen att stödet för validering och kompetensåtgärder primärt ska syfta till att stärka företagets konkurrenskraft. En sekundärvinst blir arbetstagarnas stärkta ställning på arbetsmarknaden. Stödet ska alltså inte syfta till att fungera som en omställningssatsning på svensk arbetsmarknad, då det redan finns etablerade verksamheter för omställning i arbetslivet på svensk arbetsmarknad.

Nedan följer slutbetänkandets övergripande förslag i punktform. Därefter följer Företagarnas synpunkter och motivering bakom dessa.

- *Arbetsgivare som får stöd vid korttidsarbete också ska kunna få ersättning för kostnader för kompetensinsatser som genomförs under tid som frigörs under korttidsarbetet.*

Företagarna tillstyrker regeringens förslag om att erbjuda statligt stöd för kompetensinsatser i samband med korttidsarbete, då stödet kan tänkas motivera och tillgängliggöra möjligheter för fler företag att arbeta med strategiskt kompetensförsörjningsarbete, med syfte att stärka företagets konkurrenskraft under en lågkonjunktur. Stödet kommer naturligtvis även stärka arbetstagarnas ställning på arbetsmarknaden.

Företagarna menar att kompetensinsatserna bör kunna i huvudsak kunna genomföras på den ”arbetsbefriade” tiden, och på så vis minimera inverkan på den förmodligen hårt ansträngda verksamheten och ekonomin i övrigt.

---

¹ <https://www.foretagarna.se/politik-paverkan/remisser/2019/remissyttrande--stod-for-validering-eller-kompetensatgarder-i-samband-med-korttidsarbete-sou-201910/>

Företagarna anser att det är bra att företag utan kollektivavtal kan sluta avtal med arbetstagarna om kompetensinsatser på arbetsplatsen. En förutsättning för ett tillämpningsbart stöd är dock att valet av kompetensåtgärder bör kunna gå att individanpassas till enskilda arbetstagare och inte måste avse alla arbetstagare som omfattas av korttidsstödet. Det måste gå att sätta in kompetenshöjande åtgärder på individbasis.

Företagarna önskar att ett förtydligande av hur det är tänkt att insatser för kompetensen ska avtalas om i företag utan kollektivavtal. I nuvarande förslag finns en viss otydlighet om hur det är tänkt att tillämpas. I företag utan kollektivavtal måste minst 70 % av de anställda skriva under om korttidsarbete, alla måste gå ner lika mycket i arbetstid under den sökta perioden. Det är inte möjligt att teckna "generella" avtal om kompetensåtgärder där alla 70 % måste erbjudas lika insatser. Alla kompetensåtgärder måste kunna avtalas om individuellt med respektive arbetstagare oavsett om företaget har kollektivavtal eller ej. Företagarna förutsätter att det är så förslaget ska tolkas, om inte, kommer stödet inte kunna tillämpas hos en stor andel av företag utan kollektivavtal.

- *Enligt förslaget ska möjligheten till ersättning för kompetensinsatser vid korttidsarbete införas i och med budgetpropositionen för 2021 och träda i kraft den 1/1 2021.*

Företagarna tillstyrker regeringens förslag om att ersättning för kompetensinsatser ska träda i kraft den 1/1 2021 eller snabbare om så kan ske.

- *Tillväxtverket föreslås vara den handläggande myndigheten vid normala konjunktursvängningar. Vilken myndighet som ska handlägga ersättning vid en synnerligen djup lågkonjunktur beslutas senare.*

Företagarna tillstyrker regeringens förslag om att Tillväxtverket bör vara en av de handläggande myndigheterna vid ansökan om stöd för kompetensåtgärder. Företagarna menar vidare att Tillväxtverket med fördel kan agera handläggande myndighet även vid en synnerligen djup konjunktur. Detta motiveras inte minst av att myndigheten i ett fall av lågkonjunktur har upparbetade rutiner och vana att handlägga liknande ärenden.

- *Med kompetensinsatser avses insatser som syftar till att höja eller validera kompetensen hos en arbetstagare.*

Företagarna tillstyrker regeringens förslag om att kompetensåtgärder avser kompetensinsatser som syftar till att höja eller validera kompetenser hos en arbetstagare.

Företagarna delar även uppfattningen att kompetensåtgärder kan se väldigt olika ut, beroende på företag, branscher och sektorer. De kan ske såväl internt som externt. En betydande andel av den kompetensutveckling som företagen erbjuder arbetstagare sker i företagets egen regi, inom ramen för den löpande verksamheten (36 procent)². Utifrån detta bör insatserna, och därmed det statliga stödet, anpassas i tid och omfattning.

Företagarna har i tidigare publicerad rapport lämnat ett förslag om ett utvidgat utbud av checkar för validerings- och kartläggningstjänster, administrerade hos Tillväxtverket. Detta med syfte att möjliggöra för mindre företag att ansöka om professionellt stöd för kompetenskartläggning i företaget.³ Företagarna ser att dessa företagscheckar med fördel kan

---

² <https://www.foretagarna.se/politik-paverkan/rapporter/2019/nar-arbetsratt-blir-fel-foretagens-syn-pa-las/resultat-del-4-foretagen-vill-ha-kompetensutveckling-och-omstallning-for-alla/>

³ <https://www.foretagarna.se/politik-paverkan/rapporter/2019/nar-arbetsratt-blir-fel-foretagens-syn-pa-las/foretagarna-foreslar-del-4-foretagen-vill-ha-kompetensutveckling-och-omstallning-for-alla/>

komplettera de enskilda kompetensåtgärderna för arbetstagare i företag och som skulle kunna nyttjas vid kompetensinsatser hos de mindre företagen. Idag erbjuder Tillväxtverket checkar med fokus att möta framtidsutmaningar som till exempel innovation, digitalisering och internationalisering.

- *Det ska fortfarande vara möjligt att få stöd för vid korttidsarbete utan att kompetensinsatser genomförs.*

Företagarna tillstyrker regeringens förslag om att det ska vara möjligt för arbetsgivare att få stöd för korttidsarbete utan att kompetensinsatser genomförs. Företagarna menar också att det ska vara möjligt att göra både och för samma period men för skilda arbetstagare. Det vill säga att företagen ska kunna erbjuda ett visst antal kompetenshöjande insatser och inte andra.

- *Staten föreslås ersätta [60 procent] av kostnaden för kompetensinsatser som utförs under del av eller hela den tid som frigörs vid korttidsarbete under stödperioden. (Att procentsatsen står inom klammer betyder att den kan bli föremål för politiska förhandlingar inom ramen för budgetprocessen.)*

Företagarna ställer sig frågande till om små och medelstora företag som beviljas stöd för sextio procent av kostnader för kompetensåtgärder, kommer att ha möjlighet att finansiera resterande 40 procent. Enligt Företagarna är detta en betydande faktor som avgör om stödet kommer att komma till åtnjutning i de mindre företagen. Argumentationen bottnar i resultat från Företagarnas undersökning från 2019 (under högkonjunktur). I denna svarande en majoritet av företagen att hjälp med finansiering av såväl interna som externa kompetensåtgärder är det primära faktorn som kan främja kompetensutveckling för arbetstagare i företagen.⁴ Till följd av små ekonomiska marginaler är finansiering av strategisk kompetensförsörjning ett bekymmer, oberoende konjunktur. Mot bakgrund av detta menar Företagarna att en procentsatsen för stöd till validering och kompetensåtgärder bör kunna vara högre för företag med färre än 49 anställda. Ett förslag är att öka stödprocenten från 60 procent till 75 eller 80 procent i företag med upp till 49 anställda.

- *Statens kostnader för kompetensinsatser bör begränsas genom ett tak för ersättningen per arbetstagare och tidsperiod. Taket föreslås till 10 000 kronor under normala konjunktursvängningar, och till 20 000 kronor under en synnerligen djup lågkonjunktur.*

Företagarna tillstyrker regeringens förslag om att införa ett tak för ersättning per arbetstagare. Företagarna menar vidare att det är rimligt att stödet kan fördubblas under en synnerligen djup lågkonjunktur.

Huruvida ett stödbelopp om 10 000 kr eller 20 000 kr/arbetstagare är ett rimligt tak, är svårt att avgöra. Mycket handlar om hur långvarig en sämre ekonomisk kris pågår. Utgående från rådande kris, till följd av pandemin, är framtidsutsikterna oklara. Stödets storlek bör därför kunna anpassas efter längden av krisens förlopp.

Företagarna vill uppmärksamma regeringen på att företag som idag har stöd för korttidsarbete, och som förväntas att ha det under hela 2020, inte kommer att kunna komma till åtnjutande av det föreslagna stödet när det träder ikraft 2021. Orsaken är den ”karenstiden” om 24 månader som inträder efter fullt utnyttjat stöd. För nuvarande stöd till korttidsarbete som utgår enligt förordning utfärdad under 2020 är det totala stödet satt till sex plus tre månader och gäller hela 2020. Sedan infaller karenstiden för företaget för att på

---

⁴ <https://www.foretagarna.se/politik-paverkan/rapporter/2019/nar-arbetsratt-bli-fel-foretagens-syn-pa-las/resultat-del-4-foretagen-vill-ha-kompetensutveckling-och-omstallning-for-alla/>

nytt kunna ansöka om korttidsstöd. Därav kommer troligen inte företagen som nu använder stöd för korttidsarbete fullt under 2020 inte att kunna beviljas stödet förrän tidigast efter karenstiden och blir denna lågkonjunktur långvarig och sträcker sig in under 2021 bör regeringen överväga särreglering för att även företag som nu använder korttidsstöd under nuvarande pandemi ska kunna komma i åtnjutande av stöd.

- *Om arbetsgivaren anordnar kompetensinsatser under den arbetsbefriade tiden, ska de närmare förutsättningarna för dessa regleras i ett lokalt kollektivavtal eller i ett skriftligt avtal mellan arbetsgivaren och arbetstagaren.*

Företagarna tillstyrker regeringens förslag om att reglera förutsättningar i lokalt kollektivavtal eller i skriftligt avtal mellan arbetsgivaren och arbetstagaren. Företagarna förutsätter dock att det i så fall går att göra individuella kompetensinsatser som inte behöver omfatta alla arbetstagare lika mycket.

- *Förslagen föranleder dels ändringar i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete, dels en ny förordning om ersättning för kostnader för kompetensinsatser vid korttidsarbete.*

Företagarna har inget att invända mot ovanstående.

Rekommenderade förändringar i lagen om korttidsarbete (2013:948)

Under den pågående pandemin har Företagarna påtalat problem med den nuvarande tidsbegränsade förordningens tillämpningsområde för företag utan kollektivavtal. Företagarna menar att det råder en olycklig särbehandling av företag utan kollektivavtal i jämförelse mot företag som omfattas av detsamma.

Enligt dagens regelverk kan ett företag med kollektivavtal avtala om hur många arbetstagare som ska omfattas av stödet och i vilken omfattningen av nedgången i arbetstid som ska ske, på lokal nivå i lokala avtal. Det gäller däremot inte för företag utan kollektivavtal som istället avtalar om samma villkor för 70% av arbetstagarna på arbetsplatsen, utan hänsyn taget till verksamhetens och behov.

Företagarna vill återigen framhålla vikten av förändringar i nuvarande lagstiftning sker med syfte att harmonisera förutsättningarna för företag oberoende av kollektivavtal eller ej. Företag utan kollektivavtal, har likt företag med kollektivavtal, samma behov av att variera omfattning av nedgång i arbetstid för arbetstagarna, beroende på arbetsuppgifter och verksamhet. Nuvarande tillämpning av 70 % och lika för alla är för trubbigt.

Företagarna

Daniel Wiberg
t.f samhällspolitisk chef

Lise-Lotte Argulander
Arbetsrättsexpert